

เอกสารรับฟังความคิดเห็น

การปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกองทุนรวม

เรื่อง

การกำหนดจำนวนผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุนสำหรับกองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนทั่วไป

และ

การแบ่งชนิดของหน่วยลงทุน (Multi – class unitholders)

ฝ่ายกำกับธุรกิจจัดการลงทุน

สำนักงานคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ชั้น 10 อาคารดิทีทแฮล์มทาวเวอร์ส บี

93/1 ถนนวิฑู แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทร. 02-263-6032

สารบัญ

หน้า

1. บทนำ	1
2. หลักการการกำหนดจำนวนผู้ถือหน่วยลงทุนสำหรับกองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนทั่วไป	2
3. หลักการการแบ่งชนิดของหน่วยลงทุน (Multi – class unitholders)	5

บทนำ

สำนักงานอยู่ระหว่างปรับปรุงประกาศสำนักงานที่ สน. 23/2547 เรื่อง การจัดตั้ง กองทุนรวมและการเข้าทำสัญญาบริหารจัดการกองทุนส่วนบุคคล ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2547 ในเรื่อง เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนผู้ถือหน่วยลงทุนของกองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนทั่วไป (retail fund) และ การแบ่งชนิดของหน่วยลงทุน (multi class unitholders) เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถปฏิบัติ ได้จริง สำนักงานจึงเห็นควรนำเสนอหลักการดังกล่าวเพื่อรับฟังความคิดเห็น

ทั้งนี้ หากท่านมีข้อเสนอแนะโปรดส่งกลับมาที่ archinee@sec.or.th หรือ โทรสาร : 02-263-6292 ภายในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2549 เพื่อสำนักงานจะได้รวบรวมข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาพิจารณา และออกประกาศต่อไป หรือหากท่านมีข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับหลักการดังกล่าว กรุณาติดต่อ คุณอาชินี ปัทมะสุคนธ์ ฝ่ายกำกับธุรกิจจัดการลงทุนสำนักงานคณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โทร : 02-263-6032 โทรสาร : 02-263-6292

หลักการเรื่องการกำหนดจำนวนผู้ถือหน่วยลงทุนสำหรับกองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนทั่วไป

ความเป็นมา

1. ตามที่ประกาศสำนักงานที่ สน. 23/2547 เรื่อง การจัดตั้งกองทุนรวมและการเข้าทำสัญญาบริหารจัดการกองทุนส่วนบุคคล ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2547 (“ประกาศที่ สน. 23/2547”) กำหนดลักษณะการจัดตั้งกองทุนรวมเป็น 2 ประเภท คือ (1) กองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนทั่วไป (retail fund) และ (2) กองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนสถาบัน (non-retail fund)

2. Retail Fund หมายถึง กองทุนรวมที่มีเจตนาจะเสนอขายแก่ผู้ลงทุนรายย่อยทั่วไป ซึ่งต้องการความคุ้มครองจากทางาระดับหนึ่ง กองทุนรวมลักษณะดังกล่าว จึงควรมีลักษณะที่มีการเสนอขายต่อผู้ลงทุนในวงกว้างอย่างแท้จริง (public offering) มีการกระจายความเสี่ยงที่เหมาะสม รวมทั้งต้องเป็นกองทุนรวมที่ผู้ถือหน่วยลงทุนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจลงทุน

สำนักงานจึงให้กำหนดแนวปฏิบัติเพิ่มเติมของ retail fund เพื่อให้แสดงให้เห็นถึงเจตนาจะเสนอขายในวงกว้างอย่างแท้จริง โดยกำหนดเงื่อนไขการเสนอขายไว้ดังนี้

- (1) ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขการซื้อหน่วยลงทุนขั้นต่ำของผู้ลงทุนแต่ละราย ต้องไม่กำหนดไว้สูงกว่า 50,000 บาท
- (2) กำหนดระยะเวลาการเสนอขายหน่วยลงทุนครั้งแรกไม่ต่ำกว่า 7 วัน
- (3) ประชาสัมพันธ์การขายหน่วยลงทุนอย่างกว้างขวางและผ่านสื่อที่มีการกระจายในวงกว้าง เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ใบปลิว แผ่นพับ เป็นต้น
- (4) จัดให้มีระบบในการจัดสรรหน่วยลงทุนที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ซื้อหน่วยลงทุน

(5) การกำหนดเงื่อนไขหรือข้อสงวนสิทธิในการจำหน่ายหน่วยลงทุน ต้องไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดกลุ่มผู้ลงทุนอันทำให้ไม่มีการกระจายการจำหน่ายหน่วยลงทุนอย่างเพียงพอ

ในกรณีที่มีบุคคลใดซื้อหน่วยลงทุนของกองทุนรวมที่เสนอขายหน่วยลงทุนแก่ผู้ลงทุนในวงกว้างทั้งหมดเพื่อขายต่อ หรือเป็นการซื้อขายหน่วยลงทุนในบัญชีหลักทรัพย์แบบไม่เปิดเผยชื่อผู้ถือหน่วยลงทุน (omnibus account) บริษัทจัดการกองทุนรวมต้องจัดให้มีข้อกำหนดให้บุคคลนั้นปฏิบัติตาม (1) (2) (3) และ (4) โดยอนุโลม

3. นอกจากนี้ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการเสนอขายหน่วยลงทุนครั้งแรกแล้ว retail fund จะต้องมีจำนวนผู้ถือหน่วยลงทุนไม่ต่ำกว่า 35 ราย และต้องดำรงจำนวนผู้ถือหน่วยตลอดอายุโครงการ ซึ่งการกำหนดจำนวนผู้ถือหน่วยลงทุนดังกล่าวข้างต้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดตั้ง retail fund

มีลักษณะเป็นกองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนทั่วไปโดยแท้จริงและไม่ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนรวมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีจากการตั้งกองทุนส่วนบุคคล โดยตั้งกองทุนรวมในลักษณะ private mutual fund แทน อย่างไรก็ตาม ในระยะที่ผ่านมาสำนักงานพบว่า มีบริษัทจัดการบางแห่งพยายามจัดตั้งกองทุนรวมในลักษณะดังกล่าว โดยจัดหาผู้ถือหน่วยลงทุนให้ได้จำนวน 35 ราย แต่มีผู้ถือหน่วยรายใหญ่เพียง 1 – 2 ราย ถือครองหน่วยลงทุนในสัดส่วนที่สูงมาก เช่น ร้อยละ 90 – 99 ของจำนวนหน่วยลงทุนทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ถือหน่วยที่เหลือส่วนใหญ่จะเป็นพนักงานของบริษัทจัดการเองหรือญาติพี่น้องของรายใหญ่ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นเจตนาในการจัดตั้งกองทุนรวมเพื่อบุคคลเฉพาะกลุ่ม ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่ามีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการเสียภาษีจากการจัดตั้งกองทุนส่วนบุคคล โดยจัดตั้งเป็นกองทุนรวมในลักษณะ private mutual fund

สำนักงานจึงเห็นควรปรับปรุงเกณฑ์เกี่ยวกับจำนวนผู้ถือหน่วยลงทุนของ retail fund เพื่อแก้ไขปัญหาข้างต้น

หลักการ retail fund ต้องมีจำนวนผู้ถือหน่วยและการถือครองหน่วยลงทุน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จำนวนผู้หน่วยของกองทุนรวม ต้องไม่ต่ำกว่า 35 รายตลอดเวลา
2. ห้ามผู้ลงทุนรายใดถือหน่วยลงทุนเกินกว่าร้อยละ 50 ของ NAV ทั้งนี้ นับรวมสามี ภรรยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะและกรณีนิติบุคคลให้นับรวมบุคคลที่เกี่ยวข้องของบริษัทด้วย ยกเว้น กรณีผู้ถือหน่วยลงทุนรายนั้นเป็นผู้ลงทุนสถาบันที่ได้รับยกเว้นภาษีอยู่แล้ว เช่น ประกันสังคม กบข. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวม เป็นต้น หรือ กรณีมีเหตุจำเป็นและสมควร โดยได้รับพ่อนผันจากสำนักงาน เช่น seed money จากบริษัทแม่ เพื่อจัดตั้งกองทุนรวมและมีเงื่อนไขระยะเวลาการลงทุนที่ชัดเจน เป็นต้น
3. ผู้ถือหน่วยลงทุนเกินกว่าร้อยละ 50 ของ NAV มีสิทธิ vote ได้แค่ส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 50 ของ NAV
4. การขอจดทะเบียนจัดตั้งกองทุนรวมที่มีผู้ลงทุนรายใดถือหน่วยเกินกว่าร้อยละ 50 ของ NAV และสำนักงานพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรพ่อนผันให้ ถือว่าการอนุมัติให้จัดตั้งและจัดการกองทุนรวมสิ้นสุดลง
5. กองทุนรวมที่ดำเนินการอยู่แล้ว
 - (1) หากมีขนาดกองทุนลดลงจากการไถ่ถอนคืนของผู้ถือหน่วยลงทุนรายย่อย โดยผู้ถือหน่วยลงทุนรายใหญ่ไม่ได้มีการลงทุนเพิ่ม จนเป็นเหตุให้มีผู้ถือหน่วยลงทุนเกินกว่าร้อยละ 50 ของ NAV ให้บริษัทจัดการแจ้งสำนักงานภายใน 5 วันทำการนับแต่วันที่บริษัทจัดการทราบ และยังคงดำเนินการต่อไปได้

- (2) กรณีมีผู้ถือหน่วยลงทุนเกินกว่าร้อยละ 50 ของ NAV ด้วยเหตุผล
เรื่องสภาพคล่องของกองทุน โดยความเห็นชอบของสำนักงาน กองทุนยังคงดำเนินการต่อไปได้
- (3) กรณีอื่น บริษัทจัดการต้องลดจำนวนหน่วยลงทุนของผู้ถือหุ้นรายนั้นให้
ไม่เกินร้อยละ 50 ของ NAV ภายใน 2 เดือนนับตั้งแต่วันที่บริษัทจัดการทราบว่าผู้ถือหุ้นรายใด
ถือหน่วยลงทุนเกินกว่าร้อยละ 50 ของ NAV หรือดำเนินการเลิกกองทุน

6. กรณีที่สำนักงานเห็นว่ารายชื่อผู้ถือหน่วยลงทุนมีลักษณะที่เป็นการรวมบุคคล
จากกลุ่มเดียวกัน หรือเห็นเจตนาว่าเป็นการรวบรวมผู้ถือหน่วยลงทุน เพื่อให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์เรื่องจำนวนผู้ถือหุ้นไม่ต่ำกว่า 35 ราย หรือหลีกเลี่ยงเกณฑ์ผู้ถือหุ้นรายใดรายหนึ่ง
ถือหน่วยลงทุนเกินกว่าร้อยละ 50 ของ NAV สำนักงานอาจสั่งเลิกกองทุน และส่งเรื่องให้
สมาคมบริษัทจัดการลงทุนพิจารณาในเรื่องจรรยาบรรณต่อไป

หลักการเรื่องการแบ่งชนิดของหน่วยลงทุน (Multi – class unitholders)

ความเป็นมา

เนื่องจากกองทุนรวมถือเป็นหนึ่งนิติบุคคล ซึ่งในทางกฎหมายแม้จะมีการแบ่งชนิดของหน่วยลงทุน (class) ก็ไม่สามารถแยกความรับผิดชอบ (liability) ในทรัพย์สินระหว่าง class ภายใต้นิติบุคคลเดียวกันได้ ใดๆก็ดี เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกในการจัดตั้งกองทุนรวมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ลงทุนซึ่งแตกต่างกัน สำนักงานจึงมีแนวคิดที่จะแบ่งหน่วยลงทุนเป็นหลายชนิดในกองทุนรวมเดียวกันได้ โดยต้องเป็นการแบ่งตามสิทธิประโยชน์ในผลตอบแทนเท่านั้น ยังไม่มีนโยบายจะอนุญาตให้แบ่ง class หน่วยลงทุนตามทรัพย์สิน

หลักการการแบ่งชนิดของหน่วยลงทุน (Multi – class unitholders)

1. อนุญาตให้กองทุนรวมสามารถแบ่งหน่วยลงทุนออกเป็นหลายชนิดหรือหลาย class ได้ โดยต้องเป็นการแบ่งตามสิทธิประโยชน์ในผลตอบแทน และสิทธิประโยชน์ของหน่วยลงทุนชนิดเดียวกัน หรือ class เดียวกัน ต้องได้รับสิทธิประโยชน์ที่เหมือนกันหรือเท่าเทียมกัน

2. บริษัทจัดการต้องกำหนดเกี่ยวกับการแบ่งหน่วยลงทุนออกเป็นหลายชนิดไว้ในรายละเอียดโครงการตั้งแต่ก่อนการเสนอขายครั้งแรก โดยต้องระบุเรื่องต่อไปนี้

(1) วิธีการแบ่งหน่วยลงทุน

(2) สิทธิประโยชน์ของผู้ถือหน่วยลงทุนแต่ละชนิด

(3) ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิการออกเสียงของผู้ถือหน่วยลงทุนในแต่ละชนิดที่ต้องไม่ก่อให้เกิดการเสียเปรียบได้เปรียบของผู้ถือหน่วยลงทุนแต่ละชนิด

- กรณีที่เป็นการกำหนดในเรื่องที่กระทบสิทธิของผู้ถือหน่วยลงทุนทุกราย เช่น การเลิกกองทุนรวม นอกจากต้องได้รับมติเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนหน่วยลงทุนทั้งหมดแล้วต้องได้รับมติเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหน่วยลงทุนแต่ละชนิดด้วย

- กรณีที่เป็นการกำหนดในเรื่องที่กระทบสิทธิของผู้ถือหน่วยลงทุนชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่น การกำหนดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายของแต่ละชนิดหน่วยลงทุน กำหนดให้ได้รับมติเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหน่วยลงทุนแต่ละชนิดที่เกี่ยวข้องก็เพียงพอ

(4) การจัดสรรรายได้และค่าใช้จ่ายของผู้ถือหน่วยแต่ละชนิด

(5) การเรียกร้องสิทธิประโยชน์ของหน่วยลงทุนชนิด/ class อื่น

3. บริษัทจัดการต้องระบุเรื่องต่อไปนี้ในหนังสือชี้ชวน

(1) ความแตกต่างของหน่วยลงทุนแต่ละชนิด

(2) สิทธิประโยชน์และความเสี่ยงของหน่วยลงทุนแต่ละชนิด

(3) ตารางแสดงค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายของผู้ถือหน่วยลงทุนแต่ละชนิด

กรณีที่กำหนดให้การจัดสรรค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน

(4) คำเตือนการแบ่งหน่วยลงทุนออกเป็นหลายชนิด ผู้ถือหน่วยลงทุนในแต่ละชนิดมิได้หมดความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกที่มาเรียกร้องต่อกองทุน

4. กองทุนรวมที่มีการแบ่งชนิดของหน่วยลงทุนต้องคำนวณและประกาศมูลค่าทรัพย์สินสุทธิของกองทุนรวม และมูลค่าหน่วยลงทุนของหน่วยลงทุนแต่ละชนิดเพิ่มเติม